

Súd: Najvyšší súd SR  
Spisová značka: 2Sžr/12/2017  
Identifikačné číslo spisu: 8015200631  
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2020  
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Benczová  
Funkcia: sudca  
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8015200631.1

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Benczovej a členov senátu Jozefa Hargaša a JUDr. Eriky Šobichovej, v právnej veci navrhovateľov: 1/ Východoslovenské kameňolomy a štrkopiesky, š.p. v likvidácii, Štefánikovo námestie 4, Spišská Nová Ves, zastúpeného likvidátorom Ing. Emanuelom Olšavským, Furčianska 51, Košice, 2/ VSK MINERAL, s.r.o., Južná trieda 125, Košice proti odporcovi Okresnému úradu Prešov, Masarykova 10, Prešov za účasti: 1/ D., Jozefa H., N. XXX, 2/ C. E., T. XXX, 3/ W. L., I. XXX/XX, H. H., 4/ G. G., F. XX, D., 5/ F. G., T. XX, 6/ W. D., I. XX, 7/ F. L., H. E. XX, 8/ G. E., T. XX, 9/ C. Y., C. XXX, T., 10/ K. L., C. XXX, T., 11/ G. L., W. XX/XX, F., 12/ L. E., Q. XXX/X, F., 13/ C. G., I. XXX, 14/ E. G., Q. XXX/XX, F., 15/ R. H., E. 3, D., 16/ T. G., T. XX, 17/ H. I., J. Q. č. XXX/X H. H., 18/ A. I., J. Q. č. XXX/X H. H., 19/ G. H., J. Q. č. XXX/X H. H., 20/ G. R., H. XX, H. H., 21/ W. F., H. XX/XX, U. R., 22/ C. G., R. XXX, 23/ L. L., G. XX, H. G., 24/ B. G. E., T. XX, 25/ D. R., T. XX, 29/ F. G., T. XX, 30/ H. M., N. XX, 31/ H. Z., T. XX, 32/ G. L., V. D., o preskúmanie rozhodnutia a postupu správneho orgánu č. OU-PO-PLO-2015/001222-032/DB zo dňa 11. mája 2015, o odvolaní navrhovateľa 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1Sp/32/2015-95 zo dňa 23. augusta 2016, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 1Sp/32/2015-95 zo dňa 23. augusta 2016 potvrdzuje.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

### Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom č. k. 1Sp/32/2015-95 zo dňa 23. augusta 2016 vydaným v konaní podľa tretej hlavy piatej časti OSP potvrdil rozhodnutie odporcu Okresného úradu Prešov, pozemkový a lesný odbor č. OU-PO-PLO-2015/001222-032/DB zo dňa 11.05.2015, ktorým bolo v reštitučnom konaní podľa zák. č. 503/2003 Z.z. rozhodnuté o uplatnenom reštitučnom nároku oprávnených osôb tak, že im bolo navrátené vlastníctvo k príslušným častiam individuálne

identifikovaných pozemkov v k. ú I. a T., pričom ako povinná osoba bol určený navrhovateľ Východoslovenské kameňolomy a štrkopiesky, š.p. v likvidácii bez ohľadu na skutočnosť, že po nadobudnutí účinnosti reštitučného zákona došlo k prevodu predmetných nehnuteľností formou dobrovoľnej dražby na spoločnosť VSK MINERAL, s.r.o., Košice. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

II.

Krajský súd pri svojom rozhodovaní vychádzal zo skutočností zistených z predloženého administratívneho spisu odporcu, ktorý napadnutým rozhodnutím podľa § 5 ods. 2 zák. č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len reštitučný zákon alebo zákon č. 503/2003 Z.z.), v súlade s § 46 a § 47 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj správny poriadok) o nároku reštituentov (uvádzaných najvyšším súdom len v rozsahu označenia meno a priezvisko) rozhodol tak, že dňom právoplatnosti predmetného rozhodnutia:

1. D. C. H., ako oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) reštitučného zákona v podiele 10/360.
  2. C. E., ako oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) reštitučného zákona v podiele 10/360.
  3. W. L., ako dedičovi po oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) C. L., a po oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 1 reštitučného zákona K. L., v podiele 13/360,
  4. G. G., ako dedičke po oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) C. L., a po oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 1 reštitučného zákona K. L., v podiele 13/360.
  5. F. G., ako dedičke po oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 1 reštitučného zákona C. F.
  6. W. D., ako oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 1 reštitučného zákona v podiele 6/360.
  7. F. L. ako oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 1 reštitučného zákona v podiele 6/360.
  8. G. E., ako dedičke po oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 1 reštitučného zákona G. Y., v podiele 2/360.
  9. C. Y. ako dedičovi po oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 1 reštitučného zákona G. Y., 2/360.
  10. K. L., ako dedičke po oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 1 reštitučného zákona G. Y., v podiele 2/360.
  11. G. G., ako oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) reštitučného zákona v podiele 10/360.
  12. R. H., ako oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) reštitučného zákona v podiele 10/360.
  13. T. G., ako oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) reštitučného zákona v podiele 10/360.
  14. G. I., ako dedičke po oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) reštitučného zákona G. L., v podiele 10/360,
  15. W. F., ako dedičovi po oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 1 reštitučného zákona C. F., v podiele 10/360.
  16. C. G., ako dedičke po oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 1 reštitučného zákona C. F., v podiele 10/360,
  17. L. L., ako oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) reštitučného zákona v podiele 10/360,
  18. B. G. E., ako oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) reštitučného zákona v podiele 5/360,
  19. D. R., ako oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) reštitučného zákona v podiele 5/360,
  20. F. G. ako dedičke po oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 1 a ods. 2 písm. e) reštitučného zákona R. Z. v podiele 20/360,
  21. H. M., ako oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) a e) reštitučného zákona v podiele 20/360.
  22. H. Z., ako oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. písm. c) a e) reštitučného zákona v podiele 20/360,
  23. G. L., ako oprávnenej osobe v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) a e) reštitučného zákona v podiele 20/360
- navráti vlastníctvo k parcelám:

Katastrálne územie Parcela Druh pozemku Výmera v m<sup>2</sup> List vlastníctva (ďalej len „LV“)

T. V. Ostatné plochy 11 834 778

I. Y. Trvalý trávnatý porast 3 283 1121

I. Y. Ostatné plochy 21 012 1121

ako častiam pozemkovoknižných parciel mpč. 41, mpč. 44/2 evidovaných v pozemkovoknižnej vložke (ďalej len „PKV“) č. 119 a mpč. 43/2 evidovanej v PKV č. 126 pôvodné k. ú. I., ktoré prešli na štát v rozhodujúcom období z pôvodných vlastníkov v zmysle § 3 ods. 1 písm. n) reštitučného zákona.

Správny orgán pri svojom rozhodovaní považoval za preukázané, že reštituenti si uplatnili reštitučný nárok dňa 14.06.2004 na obvodnom pozemkovom úrade Prešov, a to k pôvodným pozemkovoknižným parcelám evidovaných v PKV č. 136, k.ú. I. - D. D. ako mpč. 43/3, mpč. 41/2 a mpč. 44/4, ktoré vznikli z pôvodných pozemkovoknižných parciel mpč. 43/2 (PKV č. 126) a mpč. 41 a mpč 44/2 (PKV č. 119), k. ú. I. - N..

Pôvodné pozemkovoknižné parcely mpč. 41 druh pastva s označením „Pri zimnej studni“ o výmere 2 46 60 m<sup>2</sup> a mpč. 44/2 druh pastva s označením „E.“ o výmere 9 35 40 m<sup>2</sup> boli zapísané do majetkovej podstaty pod A1 aA4 pozemkovoknižnej vložky (ďalej len „PKV“) č. 119 k. ú. I. - D. na C. W. v podiele 2/36, K. L. v podiele 2/36, C. G. v podiele 2/36, H. E. v podiele 8/36, K. F. v podiele 3/36, C. F. v podiele 3/36, mladšieho C. F. v podiele 4/36, staršieho C. F. v podiele 2/36, - H. Z. v podiele 8/36 a H. H. v podiele 2/36 titulom listiny o prídele zo dňa 20.04.1931 č. 140245/30-1/4 štátneho pozemkového úradu v Prahe, zapísané do pozemkovej knihy (ďalej len „PK“) dňa 22.04.1931, č. d. 1342 (pod B 1 - 10). Na základe uznesenia o odovzdaní pozostalosti po K. F. (pod B 5), podiel K. F. 1/12 nadobudol C. F., zapísané do PK pod B 12 PKV č. 119 dňa 08.11.1934, č. d. 4281.

Dňa 01.05.1943, č. d. 848 bola do majetkovej podstaty časti „A“ PKV č. 119 k. ú. I. - D. zapísaná poznámka, že Ministerstvo hospodárstva nariadilo, aby sa utvorilo pasienkové spoločenstvo podľa zákonného čl. X/1913. Podľa zápisnice spísanej komisiou Okresného súdu v Sabinove na mieste samom v obci T. dňa 29.11.1950, titulom kúpnopredajných zmlúv daných v E. dňa 28.12.1949 a na základe skutočnej držby bolo vložené vlastnícke právo na podiel H. Z. (pod B 9) v prospech G. E., rod. Z., mladšieho H. Z., C. Z., K. M., rod. Urbánovej, R. Z., každý v podiele 1/5 z podielu 8/36 H. j Z., zapísané do PK pod B 16 PKV č. 119 k. ú. I. - D. dňa 01.12.1950, č. d. 1508.

Pôvodná pozemkovoknižná parcela mpč. 43/2 druh pasienok s označením „E.“ o výmere 51 97 m<sup>2</sup> bola zapísaná do majetkovej podstaty pod A 2 PKV č. 126 k. ú. I. - D. pole na C. W. v podiele 2/36, K. L. v podiele 2/36, K. G. v podiele 2/36, H. E. v podiele 8/36, K. F. v podiele 3/36, C. F. v podiele 3/36, mladšieho C. F. v podiele 4/36, staršieho C. F. v podiele 2/36, H. Z. v podiele 8/36 a H. H. v podiele 2/36 titulom prídelovej listiny ministerstva земедельства č. 174.969/36-IX/8, zapísané do PK dňa 22.04.1938, č. d. 1487 (pod B 2-11).

Dňa 01.05.1943, č. d. 848 bola do majetkovej podstaty časti „A“ PKV č. 126 k. ú. I. - D. zapísaná poznámka, že Ministerstvo hospodárstva nariadilo, aby sa utvorilo pasienkové spoločenstvo podľa zákonného čl. X/1913. Podľa zápisnice spísanej komisiou Okresného súdu v Sabinove dňa 28.12.1949 a na základe skutočnej držby bolo vložené vlastnícke právo na podiel H. Z. (pod B 10) v prospech G. E., rod. Z., mladšieho H. Z., C. Z., K. M., rod. Z., R. Z., každý v podiele 1/5 z podielu 8/36 H. Z., zapísané do PK pod B 14 PKV č. 126 k. ú. I. - D. dňa 01.12.1950, č. d. 1508.

Výmerom poverenictva stavebníctva v Bratislave č. Práv. /85-21/De.Č.-1954 zo dňa 10.12.1954 podľa vyhlášky Ministerstva priemyslu č. 1225 zo dňa 27.07.1948 Ú.I. podľa § 1 ods. 1 č. 25 dekrétu prezidenta č. 100/1945 Zb. v znení článku 2 zákona č. 114/1948 Zb. došlo k znárodneniu zoštatnením podniku. Slovenský kameňopriemysel, B. B. G., L.. Podľa vyhlášky ministra priemyslu č. 1902 zo dňa 29.07.1948 Ú.I. v zmysle § 12 ods. 1 dekrétu prezidenta č. 100/1945 Zb. v znení čl. II. zákona č. 114/1948 Zb. bola majetková podstata tohto znárodneného podniku v rozsahu znárodnenia začlenená do Slovenského kameňopriemyslu, n.p. Liptovský Mikuláš. V druhom bode výmeru o znárodnení v zmysle § 4 ods. 2 a 3 dekrétu prezidenta č. 100/1945 Zb. v znení čl. II. zákona č. 114/1948 Zb. bol určený rozsah znárodnenia na nehnuteľnosti (žiadané pozemky vo vlastníctve pasienkovej spoločnosti pretvorenej podľa zákonného článku X/1913) ako časti pôvodných pozemkovoknižných parciel mpč. 43/2, mpč. 41 a mpč. 44/2 ako novovytvorené parcely mpč. 43/3 o výmere 19 72 m<sup>2</sup> (vytvorená z

mpč. 43/2), mpč. 41/2 o výmere 19 96 m<sup>2</sup> (vytvorená z mpč. 41) a mpč. 44/4 o výmere 1 99 02 m<sup>2</sup> (vytvorená z mpč. 44/2), odčlenené od pôvodných pozemkovoknižných parciel geometrickým plánom a k tomu prislúchajúcemu výmeru plôch zo dňa 15.10.1949 č. 1543/b-49 (ďalej aj „GP z r. 1949“). Predmetný výmer o znárodnení bol zapísaný do pozemkovej knihy (pod B 17-19 PKV č. 119, pod B 15 - 16 PKV č. 126) dňa 07.02.1958, č. d. 31. Zároveň boli nové parcely odpísané z PKV č. 119 a PKV č. 126 a zapísané do majetkovej podstaty pod A 1 - 3 PKV č. 136 k. ú. I. D. - D. tej istej PK v prospech Československého štátu v správe Východoslovenských kameňolomov, n.p. v Prešove, zapísané do PK pod B 1 - 2 PKV č. 136 dňa 07.02.1958, č. d. 31.

Na základe zriaďovacej listiny, vydananej odborom výstavby a vodného hospodárstva rady KNV v Košiciach č. Výst 3886/1960 dňa 27.06.1960 a uznesenia KNV v Košiciach zo dňa 17.06.1960 bola poznamenaná zmena operatívnej správy k predmetným parcelám evidovaným v PKV č. 136 na Východoslovenské nerudné bane a kameňolomy, n.p. Spišskej Novej Vsi, zapísané do PK pod B 3 PKV č. 136 dňa 11.02.1961, č. d. 272.

V rámci spracovania registra obnovenej evidencie pozemkov (ďalej len „ROEP“) v k. ú. Gregorovce (ROEP zapísaný do katastra nehnuteľností, ďalej len „KM“, rozhodnutím Obvodného pozemkového úradu v Prešove č. OPÚ-2009/1381-122-MB zo dňa 02.09.2009 pod položkou výkazu zmien, ďalej len „PVZ“ 6. 45/09) a v k. ú. T. (ROEP zapísaný do KN rozhodnutím Obvodného pozemkového úradu v Prešove č. OPÚ-2008/1951-36-ŠT pod PVZ č. 9/09) došlo k posunu katastrálnych hraníc medzi O. I. a Obcou T., v dôsledku čoho časť žiadaných pozemkov prešla do k. ú. T.. Boli založené listy vlastníctva (ďalej len „LV“):

- V k. ú. I. LV č. XXXX k parcelám č. EKN 41/2 o výmere 32 83 m<sup>2</sup> druh trvalé trávnaté porasty a č. EKN 44/4 o výmere 2 10 12 m<sup>2</sup> druh ostatné plochy (parcely určeného operátu) na Východoslovenské nerudné bane a kameňolomy, n.p. Spišská Nová Ves s odkazom na zriaďovaciu listinu č. Výst/3886/1960. Výmerom Ministerstva stavebníctva č. SZ:048.1/ČKP/6-OSŘ 2/Dr.PI/1967 zo dňa 27.06.1967 došlo k zmene názvu z Východoslovenských nerudných baní a kameňolomov, n.p. Spišská Nová Ves na Východoslovenské kameňolomy a štrkopiesky, národný podnik. Na základe rozhodnutia Ministerstva výstavby a verejných prác SR č. 1058/M-1998 zo dňa 27.10.1998, R - 422/09, PVZ č. 39/10 už ako Východoslovenské kameňolomy a štrkopiesky, štátny podnik v likvidácii, Spišská Nová Ves vstúpil do likvidácie.

- V k. ú. T. LV č. XXX k parcele č. EKN 43/3 o výmere 19 52 m<sup>2</sup> druh ostatné plochy a č. 44/104 o výmere 98 82 m<sup>2</sup> druh ostatné plochy (parcely určeného operátu) na Východoslovenské kameňolomy a štrkopiesky, Spišská Nová Ves v likvidácii (ďalej aj „VKŠ“) s odkazom na zriaďovaciu listinu č. Výst/3886/1960, č. d. 272/1961.

Na základe verejnej dražby konanej dňa 16.02.2011 v budove VKŠ, š.p. v likvidácii spoločnosť VSK MINERÁL, s.r.o. so sídlom Južná trieda 125, Košice vydražila nehnuteľnosti - parcely určeného operátu EKN 43/3, EKN 44/104 v k. ú. T., zapísané na LV č. XXX pod PVZ č. 25/10 a EKN 41/2, EKN 44/4 v k. ú. I., zapísané na LV č. XXXX pod PVZ č. 135/11.

Geometrickým plánom vyhotoveným spoločnosťou VSK MINERÁL, s.r.o. č. 3/2011 zo dňa 18.03.2011, úradne overeným dňa 30.04.2011 (ďalej len „GP z r. 2011“) bola vytvorená parcela V. o výmere 1 18 34 m<sup>2</sup> druh ostatné plochy z parciel určeného operátu EKN 43/3 a 44/104 k. ú. T..

Z identifikácií (písomných a grafických) vyhotovených vtedajšou Správou katastra Prešov zo dňa 03.07.2013 č. K 2645/2013 a Správou katastra Sabinov zo dňa 15.07.2013, č. K2:1292/2013 vyplýva, že žiadané pozemky mpč. 41/2, mpč. 44/4 a mpč. 43/3 sú vyporiadané v parcelách určeného operátu EKN 41/2, EKN 44/4, k. ú. I. a EKN 44/104, EKN 43/3 k. ú. T., ktoré sú na základe geometrického plánu z r. 2011 vyporiadané v parcele CKN 308/6.

Podmienky pre vyhovie reštitučným nárokom boli vyhodnotené tak, že u všetkých oprávnených osôb bolo preukázané splnenie podmienky oprávnenej osoby podľa § 2 reštitučného zákona ako aj včasnosť uplatnenia reštitučného nároku. Pokiaľ sa týka určenia povinnej osoby, na uplatnený nárok bolo

aplikované ust. § 4 zák. č. 503/2003 Z.z. v zmysle ktorého bol ako povinná osoba určený subjekt Východoslovenské kameňolomy a štrkopiesky, štátny podnik v likvidácii, ktorá bola povinnou osobou ku dňu nadobudnutia účinnosti zákona č. 503/2003 Z.z. napriek tomu, že v rámci verejnej dražby v roku 2011 previedla vlastníctvo k žiadaným pozemkom na spoločnosť VSK MINERAL, s.r.o. Tento prevod bol vyhodnotený ako vykonaný v rozpore s ustanovením § 4 ods. 2 reštitučného zákona, ktorý obsahuje tzv. blokačné ustanovenie, ktoré pre povinnú osobu znamená povinnosť nakladať so žiadanými pozemkami, so starostlivosťou riadneho hospodára a zároveň zákaz scudziť pozemky, na ktoré bol uplatnený reštitučný nárok. Porušenie blokačného ustanovenia povinnou osobou je v nadväznosti na ustanovenie § 39 OZ postihnuté sankciou absolútnej neplatnosti právneho úkonu, čo rešpektuje aj ustálená právna prax (napr. rozsudok NS SR sp. zn. 8Sžo/20/2010 zo dňa 11.11.2010, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky spisová značka II. ÚS 245/2014 týkajúce sa ústavne konformného výkladu obdobného ustanovenia § 5 ods. 3 zákona č. 229/1991 Zb.). Prevod vlastníctva k žiadaným pozemkom z povinnej osoby na VSK MINERAL, s.r.o. v rámci verejnej dražby bol v rozpore s ustanovením § 4 ods. 2 Reštitučného zákona, preto je tento prevod postihnutý absolútnou neplatnosťou bez ohľadu na dobrú vieru tretej osoby - spoločnosti VSK MINERAL s.r.o.

K spochybňovaniu oprávnenosti reštitučného titulu bolo zdôraznené, že reštituované pozemky boli znárodnené v rámci znárodnenia zoštátnením podniku: Slovenský kameňopriemysel, Ing. B. G., Krompachy ako pozemky, ktoré nepatria vlastníkovi podniku podľa § 4 ods. 1, 2, 3 dekrétu prezidenta č. 100/1845 Zb. Reštituenti vyhlásili, že nemajú vedomosť, že by im za znárodnené pozemky bola poskytnutá náhrada. Opak nepreukázali ani ostatní účastníci konania.

### III.

Krajský súd ktorý rozhodnutie preskúmaval na základe odvolaní podaných povinnou osobou aj spoločnosťou VSK MINERAL s.r.o. sa stotožnil s právnym vyhodnotením vykonaným správnym orgánom aj ohľadne posúdenia výmeru poverenictva stavebníctva v Bratislave č. Práv. /85-21/De.Č.-1954 zo dňa 10.12.1954. K charakteru pozemkov zdôraznil, že v konaní nebolo preukázané, že by bola právnym predchodcom oprávnených osôb poskytnutá za znárodnené nehnuteľnosti náhrada podľa dekrétu prezidenta č. 100/1945 Zb. v nadväznosti na zákon č. 114/1948 Zb., a to ani finančná ani vo forme náhradného pozemku, a je zároveň nesporné, že v čase odňatia pozemkov tieto slúžili poľnohospodárskej výrobe a mali charakter pozemkov podľa § 1 písm. a) reštitučného zákona.

Ohľadne námietky že zdĺhavým konaním a rozhodovaním o reštitučnom nároku oprávnených osôb a neupovedomením povinnej osoby o uplatnenom reštitučnom nároku došlo k situácii, že predmetné nehnuteľnosti boli predmetom verejnej dražby krajský súd uviedol, že vzhľadom na právnu úpravu § 4 zákona č. 503/2003 Z.z. povinná osoba podľa § 4 ods. 1 zák. č. 503/2003 Z.z. je povinná s pozemkami až do navrátenia vlastníctva k pozemkom oprávnenej osobe nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára a nemôže pozemok previesť odo dňa účinnosti tohto zákona do vlastníctva iného; takýto úkon je neplatný. Právo na náhradu škody, ktorú povinná osoba spôsobí oprávnenej osobe porušením týchto povinností zostáva nedotknuté. Zdĺhavosť konania správnym orgánom, podľa krajského súdu, však nemôže byť na škodu reštituentov.

### IV.

Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ 1/ (ďalej aj „odvolateľ“). Navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie, nakoľko krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Konkrétne dôvodil, že aj keď si oprávnené osoby uplatnili reštitučný nárok dňa 14.06.2004 na Obvodnom pozemkovom úrade Prešov v zmysle zákona č. 503/2003 Z.z., kde lehota na uplatnenie bola 31.12.2004, navrhovateľ 1/ nemal o uplatnenom nároku žiadnu vedomosť, neupovedomili ho o tom ani Obvodný úrad Prešov, ani oprávnené osoby. S odkazom na ust. § 5 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. o

úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, § 5 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, § 5 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom, § 18 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní je názoru, že pozemkový a lesný odbor mal upovedomiť o reštitúcii kataster a dať zapísať buď vecné bremeno alebo poznámku o reštitučnom konaní. Nič z toho sa však nestalo, o uplatnení a riešení reštitučného nároku sa dozvedel až z listu Okresného úradu Prešov, pozemkový a lesný odbor zo dňa 27.04.2015. V tom čase sme už nebol vlastníkom predmetných nehnuteľností.

Zdôraznil, že v rokoch 2006-2008 prebiehala v k. ú. I. a T. ROEP a po jej schválení v roku 2009 dostal navrhovateľ 1/ z katastra listy vlastníctva č. 778 pre k. ú. T. a č. XXXX pre k. ú. I.e. Na listoch vlastníctva nebola zapísaná žiadna ťarcha, ani poznámka. Pritom reštitučné konanie už bežalo 5 rokov a posledný termín na uplatnenie reštitúcie bol 31.12.2004. Východoslovenské kameňolomy a štrkopiesky, š.p. Spišská Nová Ves vstúpili dňa 27.10.1998 do likvidácie. Povinnosťou likvidátora je čo v najkratšej dobe speňažiť všetok majetok. Nakoľko parcely EKN 43/3 a 44/104, k. ú. T. boli zapísané na liste vlastníctva č. XXX navrhovateľa 1/, uskutočnila sa dňa 16.03.2010 v sídle podniku dražba, kde boli predmetné parcely vydražené. Taktiež parcely EKN 41/2 a 44/4, k. ú. I. boli zapísané na liste vlastníctva č. XXXX navrhovateľa 1/ tieto boli vydražené na dražbe konanej dňa 16.02.2011 v sídle podniku. Predmetné parcely vydražila spoločnosť VSK MINERÁL, s.r.o., Južná trieda 125, Košice.

Podľa odvolateľa nebolo jeho povinnosťou skúmať, či na predmetné parcely nebola uplatnená reštitúcia, keďže už bol rok 2010 a 2011, nikto z oprávnených osôb, ani pozemkového odboru ich neoslovil a listy vlastníctva mali čisté. Po vydražení kataster zapísal novému vlastníkovi vlastníctvo k pozemkom tiež bez ťarchy a bez poznámky. Až následne v roku 2014 zapísal kataster novému vlastníkovi do poznámky na liste vlastníctva č. XXXX: P-XXX/XXXX, poznamenáva sa reštitučné konanie pod č. OU-PO-PLO-2014/011721 na OÚ Prešov podľa zákona č. 503/2003 Z.z. a na liste vlastníctva č. XXX: P-XXX/XXXX, poznamenáva sa reštitučné konanie pod č. OU-PO-PLO-2014/011721 na OÚ Prešov podľa zákona č. 503/2003 Z.z.

Zároveň namietal, že predmetné parcely už pred rokom 1948 neslúžili poľnohospodárskej výrobe, už vtedy sa tam nachádzal lom. Keďže tieto pozemky netvorili, ani netvorila poľnohospodársky pôdny fond, nemôže sa v tomto reštitučnom konaní postupovať v zmysle zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom. Pokiaľ by v tomto reštitučnom konaní bolo preukázané, že reštitúcia je oprávnená, oprávneným osobám mali byť podľa navrhovateľa 1/ pridelené náhradné pozemky alebo vypočítaná finančná náhrada.

V.

Odporca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhol odvolaciemu súdu rozhodnutie správneho orgánu potvrdiť nakoľko na viacerých miestach uviedol, že povinnosť zistiť, či bol na predmetné pozemky uplatnený reštitučný nárok, zaťažuje tak povinnú osobu, ako aj kataster, vyplýva to zo samotného znenia blokačného ustanovenia zakotveného v § 4 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. Právo na náhradu škody, ktorú povinná osoba spôsobí oprávnenej osobe porušením týchto povinností, zostáva nedotknuté. V súvislosti s týmto poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 245/2014 zo dňa 06.05.2014. K povinnosti katastra skúmať, či prevod vlastníctva povinnej osoby na inú osobu nie je realizovaný k nehnuteľnostiam, na ktoré bol uplatnený reštitučný nárok, sa vyjadril aj Úrad geodézie, kartografie a katastra vo svojom katastrálnom bulletinu č. 2/2006 vo svojej otázke č. 24 pričom tak z Katastrálneho bulletinu ako aj z uznesenia Ústavného súdu SR vyplýva, že povinnosť zistiť, či bol uplatnený reštitučný nárok na prevádzané nehnuteľnosti z povinnej osoby na inú osobu, má kataster a povinná osoba, teda nie správny orgán ani oprávnené osoby. K odvolaciemu dôvodu, že v prípade predmetných nehnuteľností nešlo o poľnohospodárske pozemky správny orgán uviedol, že predmetné pôvodné pozemkovoknižné parcely boli v PKV vedené mpč. 41 ako pastva, mpč. 44/2 ako pastva a mpč. 43/2 ako pasienok, čo znamená, že v čase odňatia spĺňali charakter poľnohospodárskej pôdy.

Účastník (oprávnená osoba) PaedDr. C. H. vo svojom vyjadrení k odvolaniu spochybnil včasnosť

podania odvolania a namietal zrejmu chyby v písaní pri označení dátumu vydania napadnutého rozsudku.

Účastníci (oprávnené osoby) C. E. a W. L. sa vo svojich vyjadreniach k odvolaniu stotožnili s napadnutým rozsudkom, a žiadali ho potvrdiť.

Účastníčka (oprávnená osoba) Ing. G. E. v svojom vyjadrení k odvolaniu s ním nesúhlasila a s poukazom a platnú právnu úpravu zák. č. 503/2003 Z.z. zdôraznila, že predovšetkým samotný navrhovateľ 1/ bol povinný s dotknutými pozemkami nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára, teda bolo hlavne na ňom, aby si riadne preveril okolnosť, či k týmto pozemkom nebolo uplatnená reštitúcia, na čo postačoval jednoduchý dopyt na príslušný správny orgán. Prenášanie týchto povinností na iné subjekty je podľa jej názoru neakceptovateľné, v súčasnosti sa nemôže zbavovať svojej zodpovednosti za vlastné konanie v rozpore so zákonom poukazovaním na nečinnosť orgánu verejnej správy, resp. na to, že mu nikto neoznámil uplatnenie reštitučných práv príslušných oprávnených osôb. Z vykonaného dokazovania (označenie druhu pozemku v PKV v čase jeho odňatia - „pastva“, čo je relevantnou okolnosťou, ako aj vytvorenie pasienkového spoločenstva v roku 1943 za účelom poľnohospodárskeho využitia pozemkov) bolo nepochybne dokázané, že predmetné pozemky mali charakter poľnohospodárskych pozemkov. Nestotožňovala sa ani s tvrdením, že došlo k porušeniu zásady nadobudnutia vlastníckeho práva v dobrej viere na strane navrhovateľa 2/ nakoľko v slovenskom právnom poriadku platí zásada nemo plus iuris a nedotknuteľnosť vlastníckeho práva, až potom je možné prihliadať na dobromyseľnosť tretej osoby. Navrhovateľ 2/ sa môže v súlade s príslušnými právnymi predpismi domáhať voči navrhovateľovi 1/ vrátenia zaplatenej kúpnej ceny z titulu bezdôvodného obohatenia na základe absolútne neplatného právneho úkonu a tiež prípadnej náhrady škody, ktorá mu tým mohla vzniknúť. Prípadný nedostatok prostriedkov navrhovateľa 1/ na úhradu týchto nárokov navrhovateľa 2/ je pre toto konanie celkom irelevantný a nemôže byť na ťarchu reštituentov - pribratých účastníkov súdneho konania. V reštitučnom konaní nebola preukázaná existencia žiadnej prekážky pre navrátenie pozemkov podľa ust. § 6 zák. č. 503/2003 Z.z.

VI.

V priebehu konania zomrela účastníčka uvedená v napadnutom rozhodnutí odporcu ako oprávnená osoba pod č. 11. G. G.. Krajský súd do úvahy prichádzajúcim dedičom (č. 1. 75 súdneho spisu) G. L., L. E., C. G., a E. G. písomne oznámil, že vstupujú ako dedičia do predmetného konania, najvyšší súd preto v tomto rozsahu vykonal zmenu v označení účastníkov v záhlaví písomného vyhotovenia svojho rozsudku.

Po vyhlásení rozsudku krajského súdu zomrela účastníčka konania, uvedená v rozhodnutí odporcu oprávnená osoba pod č. 14. G. I.. Krajský súd do úvahy prichádzajúcim dedičom (č. 1. 133 súdneho spisu) H. I., A. I., G. H. a G. R. písomne oznámil, že vstupujú ako dedičia do predmetného konania, najvyšší súd preto v tomto rozsahu vykonal zmenu v označení účastníkov v záhlaví písomného vyhotovenia svojho rozsudku.

VII.

Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len SSP) upravujúci v zmysle § 1 a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve.

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 492 ods. 1, 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok, SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania navrhovateľa 1/ (§ 246c ods. 1

prvá veta OSP a § 212 ods. 1 OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP, § 492 ods. 1, 2 SSP ), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk) (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP a s § 492 ods. 1, 2 SSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa 1/ nie je dôvodné.

Podľa čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

V zmysle ust. § 1 zák. č. 503/2003 Z.z. tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré neboli vydané podľa osobitného predpisu (zák. č. 229/1991 Zb., §§ 37 až 39 zákona č. 330/1991 Zb.). Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria

a) poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria, b) lesný pôdny fond.

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v lehote podľa § 5 ods. 1 uvedeného zákona a súčasne preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 2 ods. 1, 2, ako aj to, že žiadané nehnuteľnosti prešli v rozhodnej dobe (od 25.02.1948 do 01.01.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 3. Prekážky navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo jeho časti, teda prípady, keď zákon predvída prevedenie náhradných pozemkov, sú uvedené v § 6 ods. 1 zákona.

## VIII.

Predmetom odvolacieho konania pred najvyšším súdom bol rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 1Sp/32/2015-95 zo dňa 23. augusta 2016, ktorým súd prvého stupňa potvrdil rozhodnutie odporcu Okresného úradu Prešov, pozemkový a lesný odbor č. OU-PO-PLO-2015/001222-032/DB zo dňa 11.05.2015, ktorým správny orgán podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. vyhovel uplatneniu reštitučného nároku dvadsiatich troch oprávnených osôb zo dňa 14.06.2004.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie mu predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so zásadnými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku navrhovateľov a z taktu vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť preskúmaného rozhodnutia odporcu.

Najvyšší súd v procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich z administratívneho spisu, podrobne obsiahnutých v odôvodnení napadnutého prvostupňového rozsudku, ktoré nepovažuje za dôvodné opakovať a súčasne na ne poukazuje.

Najvyšší súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že súd v procese súdneho prieskumu podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (§§ 250l a nasl. OSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či

rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi.

Po oboznámení sa s priebehom administratívneho a súdneho konania odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa v procese súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia odporcu postupoval v súlade s príslušnou hmotnoprávnou a procesnoprávnou úpravou a dospel k zhodnému záveru ako súd prvého stupňa, a to že námietky navrhovateľa 1/ uvedené v jeho oprávnom prostriedku neboli spôsobilé spochybníť správnosť a zákonnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Odvolací súd po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 v spojení s § 246c ods.1 OSP a s § 492 ods. 1 SSP zároveň konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej, spolu so správnym poukazom na právnu úpravu vzťahujúcu sa k predmetu konania, uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Odvolací súd považuje právne posúdenie preskúmvanej veci krajským súdom za správne a súladné so zákonom.

Na zdôraznenie správnosti skutkových a právnych záverov krajského súdu k veci uvádza nasledovné:

Rovnako ako krajský súd, aj Najvyšší súd považuje za nedôvodnú opakovane prednášanú námietku navrhovateľa o nedôvodnosti záveru o absolútnej neplatnosti prevodu vlastníckeho práva k reštituovaným nehnuteľnostiam na základe dobrovoľnej dražby. Ako vyplýva aj z krajským súdom citovanej judikatúry, v takomto prípade sa jedná o absolútnu neplatnosť právneho úkonu pre rozpor so zákonom, ktorá nastala priamo zo zákona (§ 4 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z.) a pôsobí od počiatku voči každému. Na skutočnosť, že povinná osoba nesmela disponovať s predmetnými nehnuteľnosťami, a to ani v rámci likvidácie majetku nemá vplyv to, že v čase konania dražby si oprávnené osoby svoje reštitučné nároky ešte neuplatnili. Preto aj keď bol prechod vlastníckeho práva uskutočnený v súlade so všetkými ostatnými zákonnými podmienkami (okolnosti dražby a zápis jej výsledkov do katastra nehnuteľností) ide o absolútne neplatný právny úkon so všetkými právnymi dôsledkami.

V súlade s účelom reštitučného konania súd považoval za správne, spravodlivé a dôvodné poskytnúť ochranu oprávneným osobám, ktoré si svoje reštitučné nároky uplatnili v zákonom stanovenej lehote, takýto záver korešponduje s princípom právnej istoty a ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok, ako to opakovane judikuje Ústavný súd SR. Nadobudnutím vlastníctva na základe verejnej dražby v čase po nadobudnutí účinnosti zákona č. 503/2003 Z.z. došlo v tomto prípade neprípustným spôsobom k zásahu do práva na majetok oprávnených osôb, pretože tento prechod nemožno považovať za dovolené obmedzenie vlastníckeho práva vzhľadom na absenciu všeobecného záujmu.

Za daných okolností môže ústavne konformná aplikácia dôsledkov právnej úpravy § 4 ods. 2 zák. č. 503/2003 Z.z. zo subjektívneho pohľadu účastníkov verejnej dražby (hlavne vzhľadom na neexistenciu vedomosti o vedení reštitučného konania) predstavovať zásah do ich ústavou chránených práv. V prípade konfliktu zásahov do práv viacerých účastníkov právnych vzťahov vyvolaných reštitučným konaním (oprávnení z reštitúcie, povinná osoba podľa § 4 ods. 1, čo aj dobromyseľný nadobúdateľ nehnuteľnosti od povinnej osoby) však má prednosť zabezpečenie účelu reštitučného zákona, ktorým je odstránenie majetkových krívd spôsobených oprávneným osobám resp. ich právnym predchodcom. Čo sa týka ujmy na strane nadobúdateľa (VSK MINERAL s.r.o), jej odškodnenie zákon predvída formou nárokov na náhradu škody v súvislosti so zákonným dôsledkom zistenia absolútnej neplatnosti právneho úkonu.

Pokiaľ navrhovateľ 1/ ako povinná osoba namietať zanedbanie povinnosti odporcu oboznámiť ho so začatím resp. priebehom reštitučného konania (čím by sa s najväčšou pravdepodobnosťou predišlo situácii, ktorá je dôsledkom absolútne neplatného prevodu vlastníctva na základe verejnej dražby), treba

uviesť, že ani takéto pochybenie nie je spôsobilé zvrátiť záver o absolútnej neplatnosti právneho úkonu, nakoľko ustanovenie § 4 ods. 2 obsahuje bezvýhradný zákaz previesť nehnuteľnosti na inú osobu odo dňa nadobudnutia účinnosti zákona. Obdobným spôsobom v tejto otázke rozhodoval NS SR v rozsudku 8Sžo/20/2010 zo dňa 11.11.2010.

Pokiaľ v rámci druhého odvolacieho dôvodu navrhovateľ 1/ namietal, že vydané pozemky nemôžu byť ohľadom na ich charakter predmetom reštitúcie v zmysle § 1 zák. č. 503/2003 Z.z., treba zdôrazniť, že v čase odňatia pôvodným vlastníkom boli pozemky evidované ako „pastva“ a „pasienok“, reštitučné tituly boli u oprávnených osôb jednoznačne preukázané a zároveň nebola zistená žiadna z prekážok vydania v zmysle § 6 ods. 1 zákona. Zároveň je logické, že vzhľadom na vyššieuvedený záver o absolútnej neplatnosti prevodu vlastníckeho práva na spoločnosť VSK MINERAL s.r.o. prekážka vydania v zmysle § 6 ods. 1 písm. a) neprichádza do úvahy.

Len pre úplnosť Najvyšší súd uvádza, že nepovažuje za dôvodnú námietku oprávnenej osoby PaedDr. C. H. o oneskorení podaní odvolania, nakoľko 15 dňová lehota na podanie odvolania začala PaedDr. C. H. plynúť od doručenia rozsudku dňa 3.10.2016. Ďalšia námietka sa týkala len zrejmej chyby v písaní.

IX.

Vzhľadom na to, že podľa názoru odvolacieho súdu odporca v danej veci postupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si zadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci zistil skutočný stav, a svoju správnu úvahu náležite odôvodnil v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, ktorým rozhodol v súlade so zákonom, a preto v danom prípade boli splnené zákonné podmienky pre potvrdenie jeho rozhodnutia súdom. Odvolacie námietky navrhovateľa 1/ proti rozsudku krajského súdu odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodné, preto odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250l ods. 2 v spojení s ust. § 250ja ods. 3 veta druhá OSP ust. § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodoval podľa § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1, s § 224 ods. 1 OSP tak, že procesne neúspešnému odvolateľovi, rovnako ako navrhovateľovi 2/ nepriznal náhradu trov tohto konania, na priznanie náhrady procesne úspešnému odporcovi neboli splnené zákonné podmienky a priznanie náhrady trov konania ostatným účastníkom právna úprava náhrady trov v správnom súdnictve v podmienkach OSP neumožňuje.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

**Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.